Οδηγός Σχεδιασμού Διδασκαλίας

Η εποχή του Ιουστινιανού Α΄ – Εσωτερική και Εξωτερική Πολιτική

Βαθμίδα Εκπαίδευσης	ΓΥΜΝΑΣΙΟ
Γνωστικό Αντικείμενο	ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΝΕΟΤΕΡΗ ΙΣΤΟΡΙΑ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ ΩΣ ΤΙΣ ΠΑΡΑΜΟΝΕΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ
Ισχύον ΠΣ / Τάξη	ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ και ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ Α΄, Β΄ και Γ΄ ΤΑΞΕΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2025-2026 / Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
Ισχύον ΠΣ / Κεφάλαιο / Παράγραφος	Οι σημαντικότεροι αυτοκράτορες της περιόδου και οι αγώνες για την αντιμετώπιση των εξωτερικών κινδύνων σ 217 Κεφάλαιο :Εξωτερικά προβλήματα και αναδιοργάνωση του κράτους **Ενότητα 1. Ο Ιουστινιανός και το έργο του σελ 16-18 ισχύοντος σχολικού βιβλίου**
Νέο ΠΣ / Τάξη	Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
Νέο ΠΣ / Θεματικό Πεδίο / Θεματική Ενότητα	Βυζαντινή – Μεσαιωνική Ιστορία. Η αυτοκρατορία επί Ιουστινιανού: Εσωτερικές και εξωτερικές εξελίξεις. **Πολλαπλό βιβλίο: Βυζαντινή και Μεσαιωνική Ιστορία -Β΄ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ** **Συγγραφική ομάδα**: Νικολέττα Γιαντσή, Κατερίνα Κωνσταντινίδου, Νίκος Λινάρδος , Μαρίλια Λυκάκη, Γιώργος Πάλλης ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ-ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ **ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η αυτοκρατορία επί Ιουστινιανού: Εσωτερικές και εξωτερικές εξελίξεις σελ 20-25**
Διάρκεια	1 διδακτική ώρα

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα (ΠΜΑ)

Νέου Προγράμματος Σπουδών (ΝΠΣ)

- Να αξιολογούν την εσωτερική πολιτική του Ιουστινιανού (διοίκηση νομοθεσία).
- Να γνωρίζουν τα πολεμικά γεγονότα που οδήγησαν στην επέκταση του βυζαντινού κράτους στα παλαιά σύνορα της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και να κρίνουν την έκβασή τους.
- Να εκτιμούν τη σημασία του ιστορικού ναού της Αγίας Σοφίας ως μνημείου πολιτισμού.
- Να αποτιμήσουν τον ρόλο των Δήμων στην πολιτική ζωή της Κωνσταντινούπολης.

ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ Β΄ ΤΑΞΗΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2025-2026 ΓΙΑ ΤΟΝ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟ

- Χάρτης με τα σύνορα της βυζαντινής αυτοκρατορίας στο τέλος της βασιλείας του Ιουστινιανού.
  https://www.ime.gr/chronos/08/gr/gallery/main/others/frame/p6fp1.html
- «Στρατιωτικές επιχειρήσεις Ιουστινιανού», Μαθησιακά αντικείμενα, Φωτόδεντρο: https://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/9311

Εκπαιδευτικό σενάριο από Αίσωπο

Η εξωτερική πολιτική και το κράτος του Ιουστινιανού
https://aesop.iep.edu.gr/node/21266/3441

Μαθησιακό αντικείμενο από Φωτόδεντρο

Το Οικοδομικό πρόγραμμα του Ιουστινιανού
https://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/9132

Θεματικό χρονολόγιο του Ιουστινιανού (Μαθησιακό αντικείμενο από Φωτόδεντρο) Διαδραστικό χρονολόγιο -ιστοριογραμμή με θέμα τη ζωή και το έργο του Ιουστινιανού Α΄482-565 μ. Χ.. Στόχος του μαθησιακού αντικειμένου είναι να προσδιοριστούν στον χρόνο σημαντικά γεγονότα που αφορούν τόσο στην προσωπική ζωή όσο και στο δημόσιο έργο του Ιουστινιανού. https://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/9125

Προτάσεις – Δραστηριότητες του εμπλουτισμένου ΝΠΣ & του Οδηγού Εκπαιδευτικού (https://www.iep.edu.gr/nea-programmata-spoudon/)

- Να εκπονήσουν και να παρουσιάσουν για την Αγία Σοφία (αρχιτεκτονικοί, μύθοι και θρύλοι γύρω από αυτήν, προφορική παράδοση και δημοτικό/λαϊκό τραγούδι).
- Να συντάξουν μία παράγραφο σχετικά με τη σημασία της Ιουστινιάνειας νομοθεσίας
- Να συζητήσουν σχετικά με τα αίτια και τις αφορμές της Στάσης του Νίκα
- Να συζητήσουν για τη δράση των σύγχρονων αθλητικών σωματείων στην κοινωνική ζωή και να την παραλληλίσουν με τον ρόλο των Δήμων στην Κωνσταντινούπολη

Διαθέσιμοι εκπαιδευτικοί πόροι από το πολλαπλό βιβλίο (ΨΜΑ, δραστηριότητες, κ.ά.):

- σύνδεσμος 1 : Το Ψηφιδωτό της Ραβένας (παιχνίδι-παζλ) σελ 23
  https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/21423
- σύνδεσμος 2: Η εισαγωγή των " Εισηγήσεων" (κείμενο) σελ 23
  https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/21421
- σύνδεσμος 3:Οι στρατηγοί του Ιουστινιανού (άσκηση drag and drop) σελ 23
  https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/49426
- σύνδεσμος 4: Το Βυζαντινό Δίκαιο (άσκηση drag and drop) σελ 24
  https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/49428

- σύνδεσμος 5: Άσκηση για την εποχή του Ιουστινιανού σελ 25 https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/21418
- Σύνδεσμος 6: Μία παλίνδρομη επιγραφή(μια καρκινική επιγραφή). Οι μαθητές/τριες καλούνται να τοποθετήσουν στη σωστή σειρά λέξεις και ανασυνθέτουν την επιγραφή: Νίψον ἀνομήματα μὴ μόναν ὄψιν σελ 25 https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/21422
- Σύνδεσμος 7: Μία αποτίμηση του έργου του Ιουστινιανού https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/21357 σελ 25
- Σύνδεσμος 7: Η αρχή της σηροτροφίας στο Βυζάντιο σελ 25 https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/50193

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ (45΄)
με αξιοποίηση των προαναφερόμενων ψηφιακών πηγών
Θέμα: Η εποχή του Ιουστινιανός Α΄ – Εσωτερική και Εξωτερική Πολιτική
Τάξη: Β΄ Γυμνασίου

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα (όπως καταγράφονται στο ΝΠΣ)

Οι μαθητές/τριες να μπορούν:

- Να αξιολογούν την εσωτερική πολιτική του Ιουστινιανού (διοίκηση, νομοθεσία)
- Να γνωρίζουν τα πολεμικά γεγονότα που οδήγησαν στην επέκταση του βυζαντινού κράτους και να κρίνουν την έκβασή τους
- Να εκτιμούν τη σημασία του ναού της Αγία Σοφία ως μνημείου πολιτισμού
- Να αποτιμήσουν τον ρόλο των Δήμων στην πολιτική ζωή της Κωνσταντινούπολης

ΠΟΡΕΙΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ (45 λεπτά)

ΦΑΣΗ 1η: ΑΦΟΡΜΗΣΗ (5 λεπτά)

- Προβολή ψηφιδωτού Ραβένας (διαδραστικό): https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/21423
- Ερωτήσεις: Ποιος απεικονίζεται; Τι δείχνει για την εξουσία του;
- Σύνδεση με την έννοια της αυτοκρατορίας και την προσπάθεια ανασύστασης της Ρωμαϊκής οικουμένης.

ΦΑΣΗ 2η: ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ – ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ (10 λεπτά)

Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει συνοπτικά:
Εξωτερική πολιτική: Κατακτήσεις με στρατηγούς (Βελισάριος, Ναρσής). Στόχος: επανένωση της αυτοκρατορίας
Χάρτης: https://www.ime.gr/chronos/08/gr/gallery/main/others/frame/p6fp1.html
Μαθησιακό αντικείμενο: https://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/9311

Εσωτερική πολιτική: Στάση του Νίκα, Νομοθεσία (Ιουστινιάνειος Κώδικας), Οικοδομικό έργο (Αγία Σοφία)
Χρονολόγιο: https://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/9125
Οικοδομικό πρόγραμμα: https://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/9132

ΦΑΣΗ 3η: ΟΜΑΔΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ (4 ομάδες – 15 λεπτά)
Χωρισμός σε 4 ομάδες:
- **ΟΜΑΔΑ 1 – Στάση του Νίκα**

Υλικό: Πηγή 1 σελ 21 νέου σχολικού βιβλίου (Προτιμότερος ο θάνατος από την απώλεια της εξουσίας)
Ερωτήσεις: Ποιο ήταν το δίλημμα του αυτοκράτορα; Πώς επηρέασε η Θεοδώρα την απόφαση;

◇ ΟΜΑΔΑ 2 – Εξωτερική πολιτική

Υλικό: Πηγή 2 σελ 22 νέου σχολικού βιβλίου (Η οικουμενικότητα της Αυτοκρατορίας)
Ερωτήσεις: Ποιος ήταν ο στόχος των πολέμων; Ήταν επιτυχημένοι; γιατί;
Άσκηση: https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/49426

◇ ΟΜΑΔΑ 3 – Νομοθετικό έργο

Υλικό: «Εισηγήσεις» https://eb**ooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/21421**
Ερωτήσεις: Γιατί ήταν σημαντικός ο νόμος; Ποια η σημασία του για σήμερα;
Άσκηση: https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/49428

◇ ΟΜΑΔΑ 4 – Πολιτισμός & οικονομία

Υλικό: Αγία Σοφία + σηροτροφία https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/50193
Ερωτήσεις: Γιατί η Αγία Σοφία είναι σημαντική; Πώς επηρέασε η σηροτροφία την οικονομία;

ΦΑΣΗ 4η: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΟΜΑΔΩΝ (10 λεπτά)

Κάθε ομάδα παρουσιάζει τα βασικά συμπεράσματα, απαντήσεις στις ερωτήσεις που έχουν τεθεί σε καθεμιά
Συμπληρωματική δραστηριότητα: https://aesop.iep.edu.gr/node/21266/3441
Συνολική αποτίμηση: https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/21357

ΦΑΣΗ 5η: ΣΥΝΟΨΗ – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (5 λεπτά)

Σύντομες ερωτήσεις: Ποιος ήταν ο στόχος της εξωτερικής πολιτικής; Τι ήταν ο Ιουστινιάνειος Κώδικας; Τι συνέβη στη Στάση του Νίκα;

Γρήγορη άσκηση: https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/21418

ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ

1. Να απαντήσετε: «Ποια ήταν η σημαντικότερη προσφορά του Ιουστινιανού;»
2. Να εξηγήσετε τη σημασία της Αγίας Σοφίας.
3. Στον παρακάτω ψηφιακό σύνδεσμο δείτε την παλίνδρομη επιγραφή και να εξηγήσετε γιατί η παρακάτω επιγραφή ονομάζεται παλίνδρομη και τι ιδιαίτερο έχει στον τρόπο που διαβάζεται.
   https://ebooksdl.cti.gr/view?item=20.500.14040/21422

Τελική Παρατήρηση

Η διδασκαλία στοχεύει στη σύνδεση πολιτικής – κοινωνίας – πολιτισμού, στην ενεργή συμμετοχή μαθητών/τριών, στην αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων.
Εναλλακτικά μπορεί να αξιοποιηθεί το παρακάτω διδακτικό σενάριο από τον Αίσωπο : https://aesop.iep.edu.gr/node/21266/3441